

PROGRAM ZAJĘĆ „ GEOGRAFIA ROZSZERZONA” DLA UCZNIÓW KLAS GIMNAZJALNYCH NA ROK SZKOLNY 2016/ 2017.

Program „**Geografia rozszerzona**” skierowany jest do uczniów gimnazjum, szczególnie zainteresowanych geografią .

Program zajęć zawiera rozszerzone treści podstawy programowej oraz treści wykraczające poza nią.

Główna tematyka programu koncentruje się w 4 blokach tematycznych:

- *Doskonalenie znajomości mapy świata.
- *Doskonalenie umiejętności geograficznych.
- *Wiemy wszystko o świecie
 - przyrodniczy system Ziemi (zagadnienia geografii fizycznej)
 - zagadnienia społeczno - ekonomiczne.
- *Mój region-moja ojczyzna.

Uczniowie na zajęciach mają możliwość poszerzenia i pogłębienia swojej wiedzy i umiejętności. Zajęcia głównie prowadzone będą metodami aktywnymi, które posłużą do zwiększania samodzielności uczniów w zdobywaniu i analizowaniu wiadomości.

Zajęcia odbywać się będą w wymiarze - 1 godzina tygodniowo.

CELE PROGRAMU

Głównym celem programu jest rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań problematyką geograficzną. Uświadomienie jej przydatności w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym.

Rolą programu jest również obserwowanie, analizowanie i rozumienie zjawisk i procesów przyrodniczych , społeczno-ekonomicznych , zachodzących w środowisku lokalnym, regionalnym i globalnym.

Udział w zajęciach pomoże uczniom w przygotowaniu do konkursu geograficznego i egzaminu gimnazjalnego.

„Świat jest dużą wioską”! Globalizacja, szybki przepływ informacji, transkontynentalne podróże, światowy handel, migracje itp.- to nasz współczesny świat XXI wieku.

Szeroko rozumiana wiedza geograficzna umożliwi kształtowanie w uczniach świadomości bycia obywatelami Świata, Europy i Polski.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- Doskonalenie i poszerzanie znajomości mapy świata i Polski (mapa fiz., polityczna, tematyczne)
- Doskonalenie umiejętności geograficznych uczniów: wyznaczania współrzędnych geograficznych, obliczania różnic czasu miejscowego słonecznego, posługiwania się skalą mapy, analizy i interpretacji wykresów, tabel, profili, map tematycznych.
- Rozwijanie umiejętności korzystania z różnych źródeł informacji geograficznej.
- Doskonalenie umiejętności przygotowywania profesjonalnej prezentacji (dobór treści).
- Rozszerzenie wiadomości uczniów w zakresie globalnych zjawisk społeczno-ekonomicznych.
- Rozszerzenie wiadomości uczniów o przyrodniczym systemie Ziemi.
- Rozszerzanie wiadomości uczniów na temat własnego regionu (Małopolska).
- Rozwijanie zainteresowania współczesnym światem.
- Rozwijanie umiejętności analizowania zjawisk geograficznych.

OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

Uczeń potrafi:

- *korzystać, w szerszym zakresie, z różnych źródeł informacji, gromadzić je i interpretować
- *samodzielnie przygotować prezentację multimedialną
- *zna i rozumie, w szerszym zakresie, problemy społeczno-ekonomiczne istniejące we współczesnym świecie
- *w szerszym zakresie zna mapę fizyczną i polityczną
- *swobodnie lokalizuje różne obiekty geograficzne
- *sprawnie posługuje się umiejętnościami geograficznymi
- *swobodnie analizuje i rozwiązuje zadania geograficzne
- *jest dobrze przygotowany do egzaminu gimnazjalnego
- *nabrał umiejętności globalnego analizowania wybranych zagadnień
- *rozszerzył swoją wiedzę (kolonializm, mój region, organizacje międzynarodowe itp.)
- *zna i rozumie specyfikę przyrodniczego systemu Ziemi
- *zna i rozumie zagrożenia istniejące na świecie
- *zna i rozumie istotę działania organizacji międzynarodowych
- *dostrzega potrzebę ochrony zasobów przyrody .

TREŚĆ PROGRAMU

I Doskonalenie znajomości mapy.

Pierwszy blok tematyczny zawiera 7 zagadnień .

Doskonalenie i poszerzanie znajomości mapy świata rozpoczynam od tematów wprowadzających , które analizowane będą w skali całego globu.

Uczeń będzie wykonywał zadania na mapach konturowych , korzystał z map w atlasie.

Chcę połączyć wiadomości o świecie z konkretnymi miejscami , wydarzeniami.

Temat jest więc środkiem, sposobem na poznawanie mapy świata.

ZAKRES TEMATYCZNY:

1. Integracja międzynarodowa :

- cel i zadania organizacji międzynarodowych (ekonomiczne, polityczne, militarne)
- przykładowe organizacje (ONZ, UE, NATO, OPEC, OJA)
- nazwy państw członkowskich, rozmieszczenie
- ćwiczenia na mapie konturowej - powstaje mapa tematyczna „Wybrane organizacje międzynarodowe „.

2. Kolonializm :

- czym był kolonializm – przyczyny
- wybrane skutki kolonializmu:
 - * zanik lub marginalizacja ludności autochtonicznej - przykłady (Inkowie, Indianie Ameryki N, Aborygeni, Zulusi)
 - * migracje ludności - przykłady (RPA, Australia)
 - * zmiany kulturowe (religia, języki urzędowe)
- największe imperia kolonialne (Francja, W. Brytania, Hiszpania, Portugalia)
- analiza kolonializmu w Afryce.

3. Geografia konfliktów zbrojnych na świecie:

- rodzaje i przyczyny istniejących konfliktów
- lokalizacja konfliktów – ćwiczenia z mapą konturową-powstanie mapa tematyczna
- analiza wybranych przykładów- Czeczenia, Somalia, Kaszmir, Irak
- wydatki na zbrojenia -analiza danych statystycznych

4. Dysproporcje w rozwoju gospodarczym państw i regionów świata:

- HDI w różnych państwach świata
- przyczyny i skutki różnic poziomu gospodarczego
- analiza porównawcza np. Afryka-Europa
 - * różnice w środowisku przyrodniczym
 - * różnice w produkcji energii elektrycznej
 - * baza surowcowa.
 - * PKB wybranych krajów .

5. Problemy demograficzne na świecie :

- liczba ludności ,rozmieszczenie gęstość zaludnienia
- bariery osadnictwa (ekumena, subekumena, anekumena)
- przyrost naturalny, eksplozja demograficzna
- średnia długość życia
- porównanie wybranych ,przykładowych piramid wieku i płci
- społeczeństwa młode i stare-przykłady.

6. Urbanizacja na świecie :

- jednostki urbanistyczne
- wskaźnik urbanistyczny-przykłady
- największe miasta świata:
 - * nazwy, lokalizacja, funkcje
- ćwiczenia na mapie konturowej-powstaje mapa tematyczna-”Miasta świata”

7. Degradacja / ochrona środowiska na świecie:

- obszary zdegradowane -charakter degradacji(kwaśne deszcze, smog, wylesianie, emisja CO₂)
- Obszary chronione:
 - * parki narodowe na świecie

II Umiejętności geograficzne.

Drugi blok tematyczny zawiera 7 ważnych umiejętności geograficznych .

Po ich zrealizowaniu zaplanowany został sprawdzian z działów I i II.

Praktyczne zastosowanie umiejętności ,w oparciu o Atlas i materiały dodatkowe.

1. Współrzędne geograficzne, siatka kartograficzna.
2. Wysokość górowania Słońca w 4 porach roku.
3. Różnice czasowe na Ziemi, granica zmiany daty.
4. Skala mapy, zamiana skal.
5. Czytanie mapy, analiza wykresów, tabel, danych statystycznych,
6. Profile terenu, mapa poziomicowa, wysokości-względna i bezwzględna.
7. Analiza danych klimatycznych.
8. Sprawdzian wiadomości i umiejętności.

III Wiem wszystko o Świecie.

Trzeci blok to 11 tematów .Po ich zakończeniu przewidziany jest sprawdzian.
Zawiera wiadomości przyrodnicze,społeczne i ekonomiczne, w ujęciu globalnym.
Czytanie map , ćwiczenia na mapach konturowych oraz dalsze doskonalenie umiejętności.
Na zajęciach ,stopniowo wprowadzane będą nazwy konkretnych obiektów geograficznych
np. mórz,gór,państw, rzek itd. ,w zależności od omawianego tematu.

A. Przyrodniczy system Ziemi.

1. Zróżnicowanie klimatyczne na świecie :

- globalna cyrkulacja atmosfery
- rekordy temperaturowe i opadowe
- zaskakujące zjawiska klimatyczne (El Nino,cyklony tropikalne)
- typowe klimatogramy
- zestawienie map:
 - * klimatycznej i politycznej świata
 - * klimatycznej i krajobrazów świata.

2. Biosfera – formacje roślinne:

- typy i rozmieszczenie
- strefowość upraw (rodzaje,rejony upraw)
- producenci żywności:
 - * wybrane dane statystyczne
- ćwiczenia na mapie konturowej-powstaje mapa tematyczna „Rejony upraw”.

3. Tektonika Ziemi :

- płyty litosfery (teoria Wegenera – ruchoma mapa -dryf kontynentów)
- kolizje płyt – strefa subdukcji i ryftowa – przykłady (Płw. Kalifornijski,Islandia,Pierścień Ognia,Hawaje)
- zestawienie map tematycznych świata :
 - * płyty litosfery -sejsmika – wulkanizm
- ćwiczenia na mapie konturowej -powstanie mapa tematyczna „Groźne zjawiska geologiczne”

4. Kształtowanie krajobrazów :

- czynniki i procesy modelujące litosferę – rodzaje ,rozmieszczenie na Ziemi
- charakterystyka wybranych miejsc (geneza ,lokalizacja):
 - *Wybrzeże Chorwacji,Pojezierze Fińskie,Andy,Wybrzeże Nowej Zelandii,
Nizina Orinoko,Pustynia Negev)

5. Geologiczna przeszłość Ziemi ,zapisana w skałach:

- geneza wybranych skał
- określanie wieku względnego i bezwzględnego Ziemi
- skamieniałości
- odtwarzanie dziejów wybranego miejsca – przekroje geologiczne.
- ciekawe, geologicznie, rejony świata (Himalaje, Wyspy Fryzyjskie-Holandia).

B. Zjawiska społeczno-ekonomiczne na Ziemi.

1. Zasoby Ziemi :

- rodzaje zasobów-odnawialne i nieodnawialne

- główne surowce naturalne -geneza, rozmieszczenie ,dane statystyczne
- ” państwa surowcowe „świata
- ćwiczenia na mapie konturowej- powstanie mapa tematyczna „ Baza surowcowa „

2. Gospodarcze potęgi świata:

- cechy państw wysokorozwiniętych
 - * PKB
 - * struktura gospodarki
 - * okręgi przemysłowe
- światowe waluty
- ćwiczenia na mapie konturowej-mapa „Potęgi gospodarcze.”

3. Ludność świata :

- odmiany ludzi – charakterystyka i rozmieszczenie
- główne religie świata
- światowe języki
- wybrane cechy narodowe (niektórych państw)
 - * obyczaje
 - * kultura
 - * tradycje
- ćwiczenia na mapie konturowej – powstanie mapa ” Tygle kulturowe „

4. Turystyka na świecie :

- walory turystyczne
- udział w dochodach PKB w wybranych krajach
- charakterystyka ciekawych turystycznie rejonów
 - * np. Chiny – Wielki Mur.
- uczniowskie prezentacje .

5. Hodowla wybranych zwierząt :

- gatunki zwierząt hodowlanych,ich różnorodne znaczenie
 - * lamy,renifery,jaki,słonie,wielbłądy,bydło,owce,trzoda chlewna
- zestawienie map tematycznych
- producenci i eksporterzy – dane statystyczne
- mapa konturowa-ćwiczenia.

6. Światowa komunikacja :

- rodzaje transportu
- główne szlaki handlowe i ich charakter
- wielkie węzły komunikacyjne (porty,lotniska)
- łączność międzynarodowa-dane statystyczne
- zestawienia map tematycznych.

7. Sprawdzian wiadomości i umiejętności-Dział III.

IV MÓJ REGION -MOJA OJCZYZNA.

Blok tematyczny zawiera 5 tematów. Dotyczy Polski i Województwa Małopolskiego. Opracowania monograficzne będą główną formą pracy na zajęciach.

Uczniowie samodzielnie wykonają projekty multimedialne .
Stworzymy również wspólny projekt ,na który złożą się wiadomości , informacje zebrane przez uczniów , nauczyciela.

1. Polska-moja ojczyzna :
 - monografia kraju.
2. Województwo Małopolskie:
 - projekty uczniowskie:
 - * położenie
 - * środowisko przyrodnicze
 - * środowisko społeczno – ekonomiczne.
3. Województwo Małopolskie :
 - projekty uczniowskie -specyfika regionu
 - * kultura
 - * architektura
 - * wydarzenia,tradycje lokalne
 - * miejsca atrakcyjne turystycznie
 - * grupy etniczne
 - * znane osoby związane z regionem.
4. Doskonalimy znajomość mapy Polski i Małopolski:
 - czytanie map
 - znajomość nazw obiektów geograficznych.
5. Kraków -moje miasto:
 - **wspólny projekt - „Kraków -wyjątkowe miasto „**

PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW KSZTAŁCENIA

Metody i techniki kształcenia:

- praca z mapą
- praca z komputerem
- analiza danych statystycznych
- analiza wykresów,diagramów,przekrojów
- praca z tekstem źródłowym
- dyskusje
- prezentacja multimedialna
- wykonywanie przekrojów,wykresów
- rozwiązywanie zadań
- lokalizacja na mapach konturowych
- wycieczka.

Formy pracy:

- indywidualna
- grupowa.

Metody oceny osiągnięć uczniów:

Uczeń oceniany jest zgodnie z wewnątrzszkolnym systemem oceniania:

- oceny cząstkowe (klasówki, prezentacja multimedialna, aktywny udział w zajęciach, praca na lekcji, zadania domowe - przygotowywanie materiałów)
- udział w konkursie geograficznym.

Uwagi o realizacji programu.

Program opracowany został dla 32 tygodniowego roku szkolnego 2016/2017.

Możliwe są zmiany w kolejności realizacji, bez szkody dla koncepcji programu.

Kraków, 30.06.2016

Autor programu: mgr Jolanta Lejkowska